

Chemievrij beheer van grassportvelden
27 januari 2011 – BSNC Almkerk

Gemeente
Schijndel

**Chemievrij beheer van
grassportvelden in Schijndel**

Wim Bekkers
Beleidsmedewerker Groen

1

Chemievrij beheer van grassportvelden
27 januari 2011 – BSNC Almkerk

Gemeente
Schijndel

PRESENTATIE

Onderdelen:

1. De gemeente Schijndel
2. Chemievrij beheer in Schijndel
3. De cijfers
4. De toekomst

2

Chemievrij beheer van grassportvelden 27 januari 2011 – BSNC Almkerk

SCHIJNDEL

3

Chemievrij beheer van grassportvelden 27 januari 2011 – BSNC Almkerk

De gemeente Schijndel

Enkele kenmerken:

- ruim 23.000 inwoners
- regionaal gezien veel **bedrijvigheid**
- regionaal gezien opvallende **bevolkingstoename**
- **sport** hoog in het vaandel
- **duurzaamheid** hoog in het vaandel

Industrierreinen, gerealiseerd en nog op stapel staand.

Nieuwbouwprojecten, gerealiseerd en op stapel staand

Nominatie sportgemeente 2008, veel voorzieningen, veel verenigingen

Inkoopbeleid, onderhoud sportvelden, onderhoud openbaar groen, etc

4

Chemievrij beheer van grassportvelden
27 januari 2011 – BSNC Almkerk

De gemeente Schijndel

Gemeente maakt werk van duurzaam inkopen

Bij cluster Groen:

- geen bestrijdingsmiddelen in openbaar groen
- geen bestrijdingsmiddelen op sportvelden
- gebruik van langzaamwerkende meststoffen
- veel aandacht voor ecologisch beheer
- gebruik biobrandstoffen etc.
- inkoop duurzaam gekweekt plantmateriaal
- etc.

5

Chemievrij beheer van grassportvelden
27 januari 2011 – BSNC Almkerk

De gemeente Schijndel

Chemievrij beheer:

- 1992 beleidsnota "Ecologisch Groenbeheer" en "Groenstructuurplan"
- geen bestrijdingsmiddelen in openbaar groen en op sportvelden
- vanaf 1994 geen chemische middelen meer nodig

Schijndel is deelnemende gemeente aan

Praktijknetwerk Duurzaam Terreinbeheer Brabant.

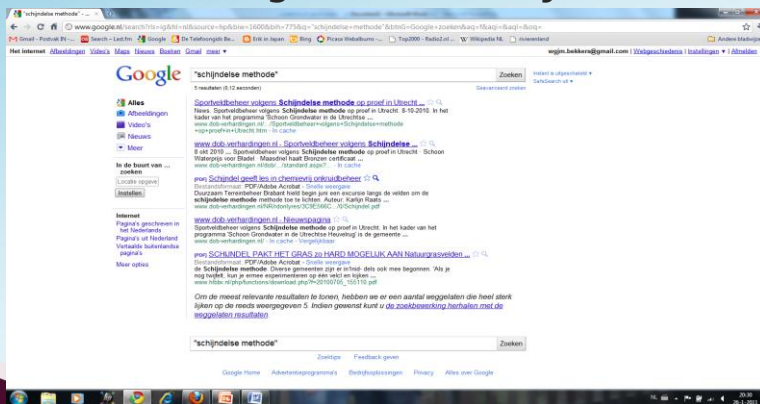
Van daaruit enkele jaren geleden gestart met het uitdragen van de Schijndelse aanpak → vakbladen, demo's.

6

Chemievrij beheer van grassportvelden 27 januari 2011 – BSNC Almkerk

De gemeente Schijndel

Chemievrij beheer van grassportvelden 27 januari 2011 – BSNC Almkerk

Chemievrij sportveldbeheer in Schijndel

Organisatie onderhoud

- gedeeltelijk in eigen beheer
- gedeeltelijk door aannemer

Eigen personeel
Eigen machines

Aannemer voor groot onderhoud
Werkvoorzieningschap
Aannemer voor maaierwerk

Chemievrij beheer van grassportvelden 27 januari 2011 – BSNC Almkerk

Chemievrij sportveldbeheer in Schijndel

	aantal natuurgras	oppervlakte m2	aantal kunstgras	oppervlakte m2	aantal overig	oppervlakte m2
Voetbal RKSJ Schijndel	5	42.000	1	7.500		
Voetbal Avanti	3	29.000	1	7.500		
Voetbal WEC	2	17.500	1	7.500		
Korfbal Boemerang			2	4.350		
Korfbal Avanti	1	4.500	1	1.500		
Korfbal Celeritas	1	2.500	1	1.500		
Honk- en softbal Starlights	2	14.000				
Tennis Hopbel			12	7.600		
Tennis Skinlo			12	7.600		
Hockey Hopbel			3	17.700		
Handbal Zephyr					2	2.800
Overig sportgras		4.542				
totaal	14	114.042	34	62.750	2	2.800

9

Chemievrij beheer van grassportvelden 27 januari 2011 – BSNC Almkerk

Chemievrij sportveldbeheer in Schijndel Organisatie

4 (!) instanties betrokken bij
uitvoering onderhoud:

- * WSD: eenvoudige onderhoudswerkzaamheden
- * Hoveniersbedrijf: maaien
- * Cultuurtechnisch bedrijf: groot onderhoud
- * Eigen medewerkers

**Uitgangspunt → bedrijven/mensen
de werkzaamheden laten doen waar
ze goed in zijn.**

10

Chemievrij beheer van grassportvelden
27 januari 2011 – BSNC Almkerk

Chemievrij sportveldbeheer in Schijndel

Organisatie onderhoudswerkzaamheden

- werkzaamheden in eigen beheer:
 - * beluchten / prikken
 - * verticuteren / ultrakort maaien
 - * bemesten
 - * walsen, slepen (nog slechts sporadisch)
 - * beregenen

11

Chemievrij beheer van grassportvelden
27 januari 2011 – BSNC Almkerk

Chemievrij sportveldbeheer in Schijndel

- uitbesteed:
 - * vertidrainen
 - * bezanden
 - * dresen
 - * doorzaaien
 - * diepbeluchtend schudfreen
 - * andere specialistische werkzaamheden
- * grasmaaien

12

Chemievrij beheer van grassportvelden
27 januari 2011 – BSNC Almkerk

Gemeente
Schijndel

Chemievrij sportveldbeheer in Schijndel

Wat is belangrijk:

- Nauwgezette monitoring toestand velden Ken je velden: technische opbouw en eigenschappen, onderhoudshistorie, volg nauwgezet seizoensontwikkeling
- Inzet langzaamwerkende meststoffen Maar niet voor 100%, soms enigszins bijsturen
- Inzet machines Ken je machine, ken de effecten, ken de juiste momenten
- Geprogrammeerd beregenen Ken de juiste momenten en laat dit niet door anderen (club) regelen

13

Chemievrij beheer van grassportvelden
27 januari 2011 – BSNC Almkerk

Gemeente
Schijndel

Chemievrij sportveldbeheer in Schijndel

Wat is belangrijk:

- Afstemming aannemer en gemeente Start werk, strakke planning, go / no go momenten, onderlinge coördinatie
- Tijdig beginnen Afspraken met aannemer, start trainingsvelden april/mei, start wedstrijd velden uiterlijk 1^e week juni
- Inzet eigen medewerkers Monitoring, verstandhouding met clubs, vakmanschap, snelheid en vrijheid van inzet

14

Chemievrij beheer van grassportvelden
27 januari 2011 – BSNC Almkerk

Chemievrij sportveldbeheer in Schijndel

Jaarlijks opstellen:

- Bemestingsschema
- Programma groot onderhoud

Op basis van:

- Bemestingsadvies
- Advies Isa-sport
- Eigen inzicht

Meesdorp	SCHEMA BEMESTING SPORTVelden SCHIJNDEL 2010										
	Bemestingsadvies			VUICA			Meststoffen			Bemestingsadvies	
kg N	kg P	kg K	kg N	kg P	kg K	kg N	kg P	kg K	kg N	kg P	kg K
1500	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
1000	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
500	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
250	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Object	Aantal	bezaaid	land 180-250 mm				180-250 mm				afgevoerd
			kg	kg	kg	kg	kg	kg	kg	kg	
W.F.C.	7420	7420	15	7420	3000	75	meerdere m.	3,0m	150		
veld 1	6400	6400	20	6400	6400	75	meerdere m.	3,0m	40		
veld 2	600	600	5	600	600	15	meerdere m.	2,0m	10		
veld 3	600	600	5	600	600	15	meerdere m.	2,0m	10		
veld 4	600	600	5	600	600	15	meerdere m.	2,0m	10		
 totaal	14920	14920	40	14920	10500	185			270		
overand	8200	8200	40	8200	4000	75	meerdere m.	2,0m	100		
broedst. veld	7811	7811	10	7811	7811	50	meerdere m.	2,0m	100		
veld 1	7776	7776	10	7776	4000	75	meerdere m.	2,0m	100		
veld 2	5900	5900	5	5900	5900	45	meerdere m.	2,0m	100		
veld 3	29732	29732	85	29732	20000	245			270		
 totaal	113087	113087	215	113087	64400	895			942		

Chemievrij beheer van grassportvelden
27 januari 2011 – BSNC Almkerk

Chemievrij sportveldbeheer in Schijndel

Chemievrij beheer van grassportvelden
27 januari 2011 – BSNC Almkerk

Chemievrij sportveldbeheer in Schijndel

Verticuteermachine

- Maaimessen + verticuteermessen
- Zeer laag afstellen
- Ultra kort maaien (UKM); dus niet "scalperen"

17

Chemievrij beheer van grassportvelden
27 januari 2011 – BSNC Almkerk

Chemievrij sportveldbeheer in Schijndel

Effecten:

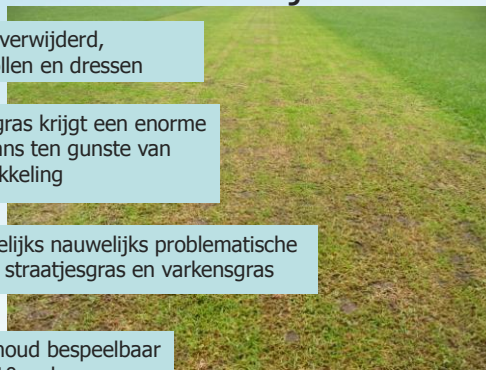
- strakke velden
- zeer sterke grasmatt
- geen onkruid
- snelle bespeelbaarheid

Microreliëf wordt verwijderd,
 nauwelijks nog rollen en dressen

Bestaande gras krijgt een enorme
 groeistimulans ten gunste van
 wortelontwikkeling

Zelfs nauwelijks nauwelijks problematische
 soorten als straatjesgras en varkensgras

Na groot onderhoud bespeelbaar
 na minder dan 10 weken.

18

Chemievrij beheer van grassportvelden
27 januari 2011 – BSNC Almkerk

Chemievrij sportveldbeheer in Schijndel

Tijdstippen UKM:

- eerste maaibeurt na de winter → al de velden!
- groot onderhoud → al de velden in 3 richtingen (lengte, breedte, diagonaal)
- tussentijds verticuteren (mei, juli, september)

19

Chemievrij beheer van grassportvelden
27 januari 2011 – BSNC Almkerk

Beeld direct na werkgang, vóór doorzaai

Komt dat ooit
 nog goed?

20

Chemievrij beheer van grassportvelden
27 januari 2011 – BSNC Almkerk

Gemeente
Schijndel

begin van de week ← → einde van de week

21

Chemievrij beheer van grassportvelden
27 januari 2011 – BSNC Almkerk

Gemeente
Schijndel

Wedstrijdveld RKSv Schijndel

Op 25 november 2010 ...

... en op 18 januari 2011 (na de sneeuw)

22

Chemievrij beheer van grassportvelden 27 januari 2011 – BSNC Almkerk

De kosten

BSNC-onderzoek

Verschil in jaarlijkse onderhoudskosten bij beheer met en zonder chemie.

ONDERHOUDSMAATREGEEL	BEHEER MET GEBRUIK VAN CHEMISCHE BESTRIJDINGSMIDDELEN		BEHEER ZONDER GEBRUIK VAN CHEMISCHE BESTRIJDINGSMIDDELEN	
	AANTAL BEWERKINGEN	KOSTEN IN €	AANTAL BEWERKINGEN	KOSTEN IN €
Maaien	40	2800	34	2400
Rollen	4	350	2	175
Bezanden 20 m³ versus 10 m³	1	500	1	250
Chemische onkruidbestrijding	1	425	0	
Verticuteren en vegen*	1	750	0	
Bewerken met aangepaste* machine			6	3000
Algemeen onderhoud		5675		5675
	Totaal:	10.500	Totaal:	11.500

23

Chemievrij beheer van grassportvelden 27 januari 2011 – BSNC Almkerk

De kosten

Schijndel

Uitgaven	Rekening 2010	
Diverse bijdragen (zelfwerkzaamheid Schijndel)	9.261,79	
Inhuren personeel WSD	37.984,00	
Aankoop graszaad	4.843,50	
Aankoop meststoffen	8.398,44	
Gazons en/of velden maaien	19.799,90	
Groot onderhoud (vertidrainen, bezanden, doorzaaien, recycledresser)	15.154,00	
Doorberekening KPL WWB (CWBU)	26.869,00	
Doorberekening KPL Tractie en gereedschappen	21.601,00	
stortkosten (232 ton à €30,50)	7.991,00	
totale kosten natuurgrasvelden	€ 151.902,63	

totale oppervlakte natuurgrasvelden	114.042	m2
kosten per m2	1,33	per m2
kosten per voetbalveld (7776 m2)	€ 10.357,54	per voetbalveld

24

Chemievrij beheer van grassportvelden
27 januari 2011 – BSNC Almkerk

De kosten

Conclusie:

- Chemievrij onderhoud hoeft niet duurder te zijn dan traditioneel onderhoud
- De cijfers vragen om verdere studie → meer ervaringscijfers geeft uiteindelijk een realistischer en betrouwbaarder beeld

25

Chemievrij beheer van grassportvelden
27 januari 2011 – BSNC Almkerk

Chemievrij sportveldbeheer in de toekomst

VASTSTELLEN DUURZAAMHEIDSCRITERIA

door agentschap.nl (Senter Novem)

- Voor bemesting en onkruidbestrijding
- Consultatieronde is inmiddels afgesloten
- Februari laatste werkgroepvergadering
- Bij geen wijziging vaststelling door ministerie

26

Chemievrij beheer van grassportvelden
27 januari 2011 – BSNC Almkerk

Gemeente
Schijndel

Chemievrij sportveldbeheer in de toekomst

MOGELIJKE BEDREIGINGEN:

- Bezuinigingen
- Privatisering

27

Chemievrij beheer van grassportvelden
27 januari 2011 – BSNC Almkerk

Gemeente
Schijndel

Chemievrij sportveldbeheer hoeft echt geen probleem te zijn !

V R A G E N

28